

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

کارگاه آموزشی
بررسی تخصصی مقاله علمی (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آموزشی
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آموزشی
آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی
بین المللی و
ترند های جستجو

اضطراب مثبت و منفی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی

مینا طاهری فرد^{۱*}، عباس ابوالقاسمی^۲، نادر حاجلو^۲^۱دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی
^۲گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

چکیده

شواهد نشان می‌دهد که اضطراب منفی و مثبت با رفتارهای ناسازگارانه ارتباط دارند. پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی اضطراب مثبت و منفی در بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش کلبه‌ی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی بودند. از میان بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی که به صورت بستری شده و سرپایی در زندان، مراکز بالینی و درمانی شهر اردبیل در سال ۱۳۹۳ حضور داشتند ۱۰۰ نفر شرکت‌کننده به صورت در دسترس انتخاب شدند، همچنین ۵۰ نفر به عنوان گروه بهنجار بر اساس متغیرهای سن و تحصیلات با گروه‌های بیمار هم‌تاسازی شدند. داده‌ها به کمک مقیاس رفتار تکانه‌ای، مقیاس شخصیت مرزی و پرسشنامه بالینی میلون جمع‌آوری شد. نتایج تحلیل واریانس یک متغیری نشان داد که بین افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی و گروه بهنجار از نظر اضطراب مثبت و منفی تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر اضطراب نقش مهمی در اختلال شخصیت دارد. این نتایج تلویحات مهمی در زمینه ارتقاء کیفیت زندگی، آسیب شناسی و پیشگیری از علائم افراد دارای اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی فراهم می‌سازد.

کلید واژه‌ها: اضطراب مثبت؛ اضطراب منفی؛ اختلال شخصیت مرزی؛ اختلال شخصیت ضداجتماعی

مقدمه

طبق پنجمین ویرایش راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات شخصیت الگوهای پایدار از تجربه‌ی درونی و رفتار هستند که آشکارا از انتظارات و فرهنگ فرد فاصله دارند و این اختلالات، فراگیر و اعطاف‌ناپذیر هستند. ویژگی ضروری اختلال شخصیت مرزی، الگوی فراگیر بی‌ثبات در روابط میان‌فردی، خودناگه، عواطف و تکانشگری محسوس است که در اوایل بزرگسالی شروع می‌شود و در زمینه‌های مختلف وجود دارد. شیوع متوسط اختلال شخصیت مرزی در جمعیت ۱۶ درصد برآورد شده است، ولی ممکن است بیشتر از ۵/۹ درصد باشد. اختلال شخصیت مرزی در حدود ۷۵ درصد در زنان تشخیص داده شده است. ویژگی ضروری اختلال شخصیت ضداجتماعی، الگوهای فراگیری از نادیده گرفتن و تجاوز به حقوق دیگران است که در دوران کودکی یا اوایل نوجوانی شروع می‌شود و تا بزرگسالی ادامه می‌یابد. میزان شیوع ۱۲ ماهه‌ی اختلال شخصیت ضداجتماعی، با استفاده از ملاک‌های قبلی راهنمای تشخیصی و اختلالات روانی، تقریباً بین ۰/۲ و ۳/۳ درصد است (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳).

یکی از متغیرها که در شکل‌گیری و تشدید نشانه‌های اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی نقش دارد، اضطراب منفی و مثبت است. اضطراب مثبت و منفی به عنوان شکل‌های جدید از تکانش‌وری است. اضطراب منفی به عنوان اینکه افراد به چه میزان تمایل دارند تا در پاسخ به عاطفه‌ی منفی به طور بی‌ملاحظه و بی‌پروا عمل کنند، تعریف شده است. در پژوهش‌های متعدد، هم در نمونه‌های بالینی و هم در نمونه‌های غیربالینی، اضطراب منفی با رفتارهای ناسازگارانه، مانند شراب‌خواری مرتبط بوده است (آنستیز و همکاران، ۲۰۰۹). آنستیز و جوینر (۲۰۱۱) در پژوهشی دریافتند افرادی که سطوح بالاتری از اضطراب منفی را نشان می‌دهند، هنگامی که موقعیت‌های عاطفی منفی را تجربه می‌کنند به سرعت خیال‌پردازی خودکشی‌گرایانه را گسترش می‌دهند و به رفتارهای خودآسیبی دردناک متوسل شوند. همچنین اضطراب منفی جامعه‌ستیزی ثانویه را پیش‌بینی می‌کند و ارتباط میان اضطراب منفی و جامعه‌ستیزی ثانویه نسبت به ارتباط میان اضطراب منفی و جامعه‌ستیزی اولیه به طور معناداری بالاتر بود و این می‌تواند به عنوان محوری برای تفکیک مؤلفه‌های جامعه‌ستیزی استفاده شود. یورایز و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که هم رویدادی وابسته به کوکائین و اختلالات شخصیت دسته B با خلق منفی، اضطراب منفی، تکانشی‌بودن و عقاید، عملکرد اجرایی نامناسب و فرسایش لوب گیجگاهی مرتبط است.

اضطراب مثبت به تمایل شخص برای واکنش نسبت به خلق خیلی مثبت با پرداختن به یک عمل بی‌پروا و غیر انطباقی اشاره دارد. نتایج نشان داد که اضطراب مثبت در مقایسه با سایر مؤلفه‌های رفتار تکانه‌ای می‌تواند میزان بیشتری از واریانس رفتار مصرف الکل و سایر رفتارهای خطرآفرین را تبیین نماید. این متغیر نیز می‌تواند رفتارهای مشکل‌زایی چون چاقی، مصرف مواد و الکل و رفتارهای جنسی پرخطر را پیش‌بینی کند (سایدز، ۲۰۰۶). بعلاوه، فوساتی و همکاران (۲۰۱۴) دریافتند که بدتنظیمی هیجانی و اضطراب مثبت و منفی با ویژگی‌های اختلال شخصیت مرزی مرتبط است. لذا، افراد ممکن است در موقعیت‌های تجربه‌هیجان‌های شدید مثبت و منفی کنترل بر رفتار و همچنین بازداری رفتارهای غیرانطباقی را از دست بدهند و رفتارهای تکانشی داشته باشند.

طبق پژوهش‌های انجام شده در این زمینه به نظر می‌رسد که اضطراب مثبت و منفی در بروز ویژگی‌های شخصیت ضداجتماعی و مرزی نقش ایفا می‌کنند. بر این اساس، هدف کلی از پژوهش حاضر مقایسه اضطراب مثبت و منفی در بین افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی با افراد سالم است.

روش

شرکت کنندگان

روش پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی ساکن زندان شهر اردبیل و بستری شده در مراکز بالینی در سال ۱۳۹۳ تشکیل دادند. از میان بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی و افراد سالم ۱۵۰ شرکت کننده مرد به روش نمونه-گیری در دسترس انتخاب شدند (۵۰ بیمار دارای اختلال شخصیت مرزی و ۵۰ بیمار دارای اختلال شخصیت ضد اجتماعی). همچنین ۵۰ نفر به عنوان گروه بهنجار بر اساس متغیرهای سن و تحصیلات با گروه‌های بیمار هم‌تاسازی شدند. میانگین سنی (انحراف معیار) شرکت کنندگان گروه عادی ۲۵/۸۸ (۳/۹۷)، اختلال شخصیت مرزی ۲۸/۴۸ (۴/۳۳) و اختلال شخصیت ضد اجتماعی ۲۹/۷۲ (۵/۰۶) بود.

ابزار

پرسشنامه بالینی چند محوری میلون: این پرسشنامه توسط میلون (۱۹۹۴) تجدیدنظر شده است. این پرسشنامه شامل ۱۷۵ جمله کوتاه خود توصیفی با پاسخ های «بله» و «خیر» و دارای ۲۲ مقیاس است که مقیاس های بالینی شخصیت، الگوهای بیمارگون شخصیت و نشانگان بالینی را می‌سنجد. در پژوهش حاضر فقط سوالات مربوط به مقیاس اختلال شخصیت ضد اجتماعی انتخاب شد و مورد بررسی قرار گرفت. این پرسشنامه در ایران هنجاریابی شده است و اعتبار آن از طریق همسانی درونی سوالات محاسبه گردید که در مقیاس های مختلف حداقل بین ۰/۸۸ تا ۰/۹۷ و اعتبار بازآزمایی آن ۰/۸۲ تا ۰/۹۷ بوده است (فتیحی آشتیانی، ۱۳۸۸).

مقیاس شخصیت مرزی: مقیاس شخصیت مرزی بخشی از پرسشنامه اسکیزوتایپی (STQ) است که شامل دو مقیاس شخصیت اسکیزوتایپال (STA) و مقیاس شخصیت مرزی (STB) است. این پرسشنامه توسط کلاریچ و پروکز در دانشگاه آکسفورد ساخته شده و توسط راولینگز و همکاران مورد تجدید نظر قرار گرفت. مقیاس STB دارای ۲۴ ماده می‌باشد که به صورت بله/خیر پاسخ داده می‌شود. این مقیاس سه عامل را اندازه گیری می‌کند: عامل ناامیدی، عامل تکانشگری و عامل علائم تجزیه‌ای و پارانوئیدی وابسته به استرس. در ایران محمدزاده و همکاران (۲) ضریب اعتبار بازآزمایی کل مقیاس STB را ۰/۸۴ و خرده‌مقیاس های ناامیدی، تکانشگری و علائم تجزیه‌ای پارانوئیدی وابسته به استرس را به ترتیب ۰/۵۳، ۰/۷۲ و ۰/۵۰ گزارش کرده‌اند. همچنین این پژوهشگران ضریب آلفا کل مقیاس را ۰/۷۷ گزارش نموده‌اند. هم چنین مقیاس STB از روایی مطلوبی در ایران برخوردار است (به نقل از مشهدی و همکاران، ۱۳۹۰).

مقیاس کنترل رفتار تکانه‌ای: این مقیاس توسط لینام و همکاران (۲۰۰۴) ساخته شده و مشتمل بر ۵۹ آئیم است که ۵ بعد رفتار تکانه‌ای (اضطراب منفی، اضطراب مثبت، فقدان برنامه قبلی، فقدان) پشتکار و هیجان خواهی) را در مقیاس لیکرت ۴ نقطه ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم را اندازه گیری می‌کند. لینام و میلر نشان دادند که خرده مقیاس های این آزمون با مصرف الکل در نمونه غیر بالینی از افراد جوان ارتباط تشخیصی دارد. ضریب آلفای خرده آزمون های این مقیاس نیز بالای ۰/۸۰ گزارش شده است. در این پژوهش از دو خرده مقیاس اضطراب مثبت و منفی این آزمون استفاده شد که ضرایب آلفای کرونباخ خرده مقیاس اضطراب منفی ۰/۸۷ و خرده مقیاس اضطراب مثبت ۰/۹۲ به دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۹۰ به دست آمد.

شیوهی اجرا

جهت اجرای پژوهش بعد از دریافت معرفی نامه از دانشگاه محقق اردبیلی و هماهنگی با سازمان زندان و بیمارستان ایثار اردبیل، به این مراکز مراجعه شد و پرونده‌ی بیمارانی که تشخیص اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی داده شده بود، مطالعه شد. بعد از یک مصاحبه اولیه و راهنمایی درباره نحوه‌ی پاسخ دادن به پرسشنامه، پرسشنامه‌های میلون، شخصیت مرزی و اضطراب مثبت و منفی توسط شرکت کنندگان تکمیل شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از آزمون‌های تحلیل واریانس یک متغیری و LSD با استفاده از نسخه ۱۶ نرم افزار SPSS تحلیل شد.

نتایج

نتایج تحلیل واریانس اضطراب مثبت و منفی در گروه‌های اختلال شخصیت و بهنجار نشان می‌دهد که بین میانگین نمرات اضطراب منفی $(F(2,147) = 176/166)$ و اضطراب مثبت $(F(2,147) = 192/412)$ در گروه‌های اختلال شخصیت و گروه بهنجار تفاوت معناداری وجود دارد $(P < 0/01)$. مطابق نتایج جدول ۱ آزمون LSD برای مقایسه میانگین نمرات اضطراب منفی و مثبت نشان می‌دهد که میانگین نمره اضطراب منفی «افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی از افراد مبتلا به شخصیت ضد اجتماعی»، «افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی از افراد بهنجار» و «افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی از افراد بهنجار» به طور معناداری بیشتر است $(P < 0/01)$. همچنین میانگین نمره اضطراب مثبت «افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی از افراد مبتلا به شخصیت مرزی»، «افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی از افراد بهنجار» و «افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی از افراد بهنجار» به طور معناداری بیشتر است $(P < 0/01)$.

جدول ۱

مقایسه میانگین نمرات اضطراب منفی و مثبت در گروه‌های اختلال شخصیت و افراد بهنجار با آزمون LSD					
متغیر وابسته	گروه	۱- مرزی (MD)	۲- ضد اجتماعی (MD)	۳- بهنجار (MD)	SD
	۱- مرزی	-	۳/۷۸	۱۴/۰۲	۳/۵۶
			(۰/۰۰۱)	(۰/۰۰۱)	
					۳۹/۵۶

اضطراب مثبت و منفی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی و ضداجتماعی

SD	M	۳- بهنجار (MD)	۲- ضداجتماعی (MD)	۱- مرزی (MD)	گروه	متغیر وابسته
۲/۴۷	۳۵/۷۸	۱۰/۲۴ (۰/۰۰۱)	-	-۳/۷۸ (۰/۰۰۱)	۲- ضداجتماعی	اضطراب منفی
۵/۰۹	۲۵/۵۴	-	-۱۰/۲۴ (۰/۰۰۱)	-۱۴/۰۲ (۰/۰۰۱)	۳- بهنجار	
۲/۸۹	۳۷/۴۲	۱۲/۶۲ (۰/۰۰۱)	-۱/۵۶ (۰/۰۰۱)	-	۱- مرزی	
۳/۶۳	۴۶/۳۸	۲۱/۵۸ (۰/۰۰۱)	-	۸/۹۶ (۰/۰۰۱)	۲- ضداجتماعی	اضطراب مثبت
۸/۳۷	۲۴/۸۰	-	-۲۱/۵۸ (۰/۰۰۱)	-۱۲/۶۲ (۰/۰۰۱)	۳- بهنجار	

بحث

پژوهش حاضر با هدف مقایسه اضطراب مثبت و منفی در بین افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی و افراد بهنجار انجام گرفت. فرضیه مطالعه حاضر این بود که بین اضطراب منفی و مثبت در بیماران مبتلا به اختلالات شخصیت (مرزی و ضداجتماعی) و افراد بهنجار تفاوت وجود دارد. نتایج تحلیل واریانس یک متغیری نشان داد که اضطراب منفی و مثبت در بین افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی و افراد بهنجار متفاوت است. در تبیین نتایج مطالعه حاضر می‌توان چنین استنباط کرد که افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی هنگام تجربه‌ی عاطفه منفی یا مثبت رفتارهای تکانشی متفاوتی را از خود نشان می‌دهند و در کنترل رفتارهای خود دچار مشکل هستند.

نتایج مطالعه نشان داد که میانگین نمرات اضطراب منفی در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی بالاتر است. این نتایج با یافته‌های پژوهشی فوساتی و همکاران (۲۰۱۴)، آنتییز و همکاران (۲۰۰۳)، جویبر (۲۰۱۱) و کایزر و همکاران (۲۰۱۲) مبنی بر ارتباط اضطراب منفی با رفتارهای ناسازگارانه و تکانشی افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی همخوانی دارد. در تبیین مطالعه حاضر می‌توان چنین استنباط کرد از آنجا که بیماران دچار اختلال شخصیت مرزی با بی‌نظمی‌های هیجانی یا اختلال در حالت‌های خلقی ثابت و متناسب، بی‌ثباتی در روابط بین فردی و خودانگاره مشخص می‌شوند و از طرف دیگر به دلیل اینکه این افراد نسبت به آنچه که برای دیگران عصبانیت خفیف ایجاد می‌کند واکنش افراطی و خشونت آمیز نشان می‌دهند، از اضطراب منفی بالایی برخوردار هستند. این افراد هنگام تجربه عاطفه منفی مانند استرس یا اضطراب شدید دست به رفتارهای تکانشی و خطرناک مانند آمیزش جنسی، سوء مصرف مواد، راندگی بی‌پروا، پرخوری، خودکشی و جرح خویش می‌زنند.

همچنین نتایج نشان داد که میانگین نمرات اضطراب مثبت در افراد دارای اختلال شخصیت ضد اجتماعی بالاتر است. این نتایج با یافته‌های پژوهشی سایدرز (۲۰۰۶) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان چنین استنباط کرد از آنجا که افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی با سطح پایین خودتنظیمی، خودکنترلی و مدیریت هیجان مشخص می‌شوند، از اضطراب مثبت بالایی برخوردار هستند. این افراد هنگام تجربه عاطفه مثبت مانند مراسم‌های جشن دست به رفتارهای پرخطر و غیر انطباقی مانند مشروب خواری بزنند که می‌تواند با نتایج خیلی سنگینی مانند خشونت فیزیکی، خود زنی‌های مرتبط با الکل و مرگ و میر، رانندگی در حین مستی و آمیزش جنسی ناخواسته همراه گردد.

به طور کلی بر اساس یافته‌های این پژوهش بنظر می‌رسد که افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی در مقایسه با افراد بهنجار از توانایی کمی برای اعمال کنترل بر حالت‌ها، فرایندها و رفتارهای خود دارند. درحالی‌که افراد بهنجار قادر به مقاومت در برابر اعمال تکانشی هستند. در نهایت این باعث می‌شود که رفتارهای خودآسیبی و سوء مصرف مواد در میان افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی نسبت به افراد بهنجار شیوع بالایی داشته باشد.

با توجه به نقش اساسی متغیرهای مورد مطالعه بر سازگاری و ارتقاء کیفیت زندگی این افراد، می‌توان با کنترل و تغییر سبک زندگی و رفتار افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی و ضد اجتماعی سطح زندگی این افراد را افزایش داد.

نمونه‌گیری در دسترس و منحصر بودن مطالعه تنها به افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی و مرزی از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر بودند. لذا پیشنهاد می‌شود تحقیقات آتی با کنترل این متغیرها انجام گیرد تا نقش این عوامل به روشنی مشخص گردد. با توجه به یافته‌های این پژوهش پیشنهاد می‌شود که به اضطراب منفی و مثبت در بهبودی و کنترل رفتارهای تکانشی افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی و مرزی توجه شود.

منابع

- انجمن روانپزشکی آمریکا (۲۰۱۳). راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (ویراست ۵). ترجمه سیدمحمدی، یحیی (۱۳۹۳). تهران: انتشارات روان.
- فتحی آشتیانی، علی (۱۳۹۱). *آزمون‌های روانشناختی (ارزشیابی شخصیت و سلامت روان)*. تهران: انتشارات بعثت.
- مشهدی، علی؛ سلطانی، اسماعیل؛ اکبری، ابراهیم و فرمانی، اعظم (۱۳۹۰). ارتباط اختلال نارسایی توجه/ بیش فعالی (ADHD) کودکان و اختلال شخصیت مرزی بزرگسالی. *مجله تحقیقات علوم پزشکی زاهدان*، ۱۳ (۹)، ۲-XX.
- Anestis, M. D., & Joiner, T. (2011). Examining the role of emotion in suicidality: Negative urgency as an amplifier of the relationship between components of the interpersonal-psychological theory of suicidal behavior and lifetime number of suicide attempts. *Journal of Affective Disorders*, 129 (1-3), 261-269.
- Anestis, M. D., Selby, E. A., & Joiner, T. (2007). The role of urgency in maladaptive behaviors. *Behaviour Research and Therapy*, 45 (12), 3018-3020.
- Anestis, M. D., Smith, A., Fink, E. L., & Joiner T. (2009). Dysregulated eating and distress: Examining the specific role of negative urgency in a clinical sample. *Cognitive Therapy and Research*, 33 (4), 390-397.
- Cyders, M. A. (2006). The development and validation of a measure of positive urgency. Unpublished MsC Theses. Lexington, Kentucky. University of Kentucky.
- Fossati, A., Gratz, K. L., Maffei, C., & Borroni, S. (2014). *Impulsivity dimensions, emotion dysregulation, and borderline personality disorder features among Italian nonclinical adolescents*. *Borderline Personality Disorder and Emotion Dysregulation*. Retrieved from <http://www.bpd-ed.com>.
- Lynam, D. R., & Miller, J. D. (2004). Personality pathways to impulsive behavior and their relations to deviance: Results from three samples. *Journal of Quantitative Criminology*, 20(4), 319-XX.
- Urios, N. A., Gonzalez, J. M., Lozano, O., López, L. M., Mascó, S., & Garcia, A. (2013). *Negative urgency, disinhibition and reduced temporal pole gray matter characterize the comorbidity of cocaine dependence and personality disorders.??*, 132, 231-237.

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو بین المللی و ترند های جستجو